

НИНІ, коли все вказує на те, що в нашій державі починається якісно новий етап її розвитку, всі ми сподіваємося не тільки на краще майбутнє, а й на більш достойне, як в матеріальному, так і в духовному відношеннях життя, уже для сучасного покоління українців. Чи є у нас підстави для таких сподівань?

Мабуть таки є. Україна не ображена долею ні землею, ні копалинами, ні географічним положенням. Але найбільше багатство кожної країни – її громадяни, якісний рівень активного покоління – його освіта, мораль, культура, здоров'я, громадянська свідомість. Для підвищення цього рівня потрібна велика робота суспільства, створення розгалуженої соціальної інфраструктури, важливим складником якої є й бібліотеки. Їхня робота дотична практично до всіх сфер діяльності суспільства. Не беручи участі у конкретних політичних рухах, бібліотеки акумулюють і розповсюджують знання, сприяють розвитку особистості і загальнолюдському прогресу. Ця робота ускладнюється з кожним роком, і примноженням інформаційних ресурсів, і запровадженням новітніх технологій, і плінністю інтересів користувачів, і постійним розширенням змістовного аспекта їхнього обслуговування.

Бібліотечні професії, змінюючись, набувають якісно нових рис. Вимогою до кожного спеціаліста стає здатність до постійного вдосконалення, розуміння ним перспектив розвитку бібліотечної справи у всьому світі, а також забезпечення власної відповідності розв'язанню реальних проблем сучасної доби.

Висока кваліфікація, ґрунтовна освіта бібліотечних фахівців є необхідною передумовою їхньої діяльності. Але чи можна вважати задовільним стан відновлення корпусу висококваліфікованих бібліотечних кадрів в Україні?

На жаль, наявні факти викликають тривогу. Відсоток бібліотекарів із вищою бібліотечною освітою у нас постійно зменшується. Нині у публічних бібліотеках він не перевищує 20,4%, а ще п'ять років тому, тобто у 1999 р., становив 22,1%. У бібліотеках сільської місцевості цей показник дорівнює лише 6,9%, хоча у 1999 році відсоток фахівців з вищою бібліотечною освітою складав 7,7%. Така ж ситуація і в регіональних бібліотеках України – 63,9% – 2003 р. проти 64,7% у 1999 р. Викликає занепокоєння й те, що зникають кваліфіковані представники таких фундаментальних професій, як фондовики, бібліографи, каталогізатори.

Для порівняння, за рекомендаціями ІФЛА, у штаті публічних бібліотек для їхнього нормального функціонування має бути (за винятком технічного персоналу) не менше третини працівників із вищою бібліотечною освітою [1]. Сьогодні вже виникає гост-

ра потреба в операторах електронної техніки і програмістах, системних адміністраторах тощо. Наведені факти свідчать про необхідність перегляду на державному рівні політики підготовки бібліотекарів і працівників інформаційних установ, включаючи такі аспекти, як наукове обґрунтування реальних потреб галузі у спеціалістах найвищої кваліфікації, забезпечення відповідної кількості державних замовлень у профільних вищих навчальних закладах, підвищення престижу професії і покращання соціальних умов бібліотекарів. Цей фах повинен стати конкурентноздатним у матеріальному винагородженні серед інших установ, що сприятиме залученню до бібліотек молоді.

Важливим джерелом професійних знань, допомогою у забезпеченні безперервної освіти є фахова бібліотечна преса. Зокрема, журнал «Бібліотечна планета» вже вийшов друком у 26 номерах, і можна зробити певні висновки, наголосити на подальшій стратегії часопису. У 1998 році керівництвом Національної парламентської бібліотеки України було прийнято рішення заснувати журнал, в якому б розглядалися нагальні проблеми практичного розвитку бібліотечних закладів, незалежно від форм власності, територіального розміщення і рівня установи. Його головна мета – бути корисним не тільки науковцям-бібліотекознавцям, а й широкому колу бібліотекарів, сприяти процесам реформування галузі, її технічному переозброєнню шляхом популяризації тих знань і вмінь, які ще, на жаль, не стали загальним здобутком наших колег.

Хочу відразу зазначити, що часопис «Бібліотечна планета» протягом свого існування реалізовував концепцію видання, призначеного для всіх категорій бібліотечних працівників. І, сподіваємося, що науково-виробниче видання, яке має своє обличчя, традиції, авторів і, головне, – прихильників, відбулося.

Здійснення аналізу надрукованих матеріалів дало змогу структурувати їх за певною проблематикою і прорахувати загальну кількість публікацій (див. таблицю на с. 5).

Отже, загалом за цей час було надруковано понад 600 публікацій. Журнал намагався всіляко сприяти бібліотекам у вирішенні існуючих практичних проблем, визначенні актуальних шляхів свого розвитку. Про це свідчить хоча б загальна кількість відкритих рубрик – їх понад 150.

Дані у таблиці дозволяють побачити як набутки, так і „вузькі” місця, що потребують більшої уваги у висвітленні.

Т. Вилегжаніна

Тематичні напрями	Кількість публікацій у №№ 1 -26
1. Бібліотечне і довідково-інформаційне обслуговування	131
2. Бібліотечна професія. Фахова освіта. Кадри та їхній соціальний захист	68
3. Ювілеї бібліотек. Персоналії	63
4. Організація бібліотечної справи	62
5. Формування, організація і збереження фондів	43
6. Культурологічні питання	39
7. Нові інформаційні технології	37
8. Правова база. Нормативно-регламентуючі документи	30
9. Історія бібліотечної справи та архівна спадщина	27
10. Співпраця бібліотек з благодійними організаціями. Міжнародні зв'язки бібліотек	24
11. Загальнотеоретичні питання	20
12. Методична і науково-дослідна робота	18
13. Державна політика розвитку бібліотечної галузі	16
14. Професійне свято	16
15. Рецензії	11
16. Зарубіжний досвід	9
17. Бібліотечні каталоги та ІПС	5
Всього	619

Як бачимо, із значним відривом „лідирує” напрям „Бібліотечне і довідково-інформаційне обслуговування”, адже це той фундамент, на якому тримається бібліотечне виробництво.

Другу позицію посіли питання, пов'язані з підвищенням професійного рівня кадрів, соціального престижу бібліотеки і бібліотекаря.

А щоб батьківщина краще знала своїх героїв, третю сходинку по праву займають матеріали, які висвітлюють урочисті події в житті конкретних бібліотек і їхніх працівників.

Четверту – погляди фахівців на загальні засади організації бібліотечної справи.

Цільну п'ятірку замикають проблеми, пов'язані з документними фондами бібліотек.

На шосту позицію вийшли матеріали культурологічного характеру, в яких висвітлювалися питання розповсюдження духовних цінностей, популяризації книги і читання.

Бурхливе впровадження в бібліотеках України останнім часом сучасних комп'ютерних технологій на різних ділянках роботи зробило однією з пріоритетних тем теоретичні можливості і набутий вітчизняний та світовий практичний досвід у сфері інформатизації книгозбірень. Отже тут сьома позиція.

Поступово формується нова юридично-нормативна база діяльності бібліотек України. Тож восьму сходинку за кількістю займають матеріали, які тим чи іншим чином розкривають правове підґрунтя роботи бібліотечних закладів на сучасному етапі.

Україна – велика бібліотечна країна зі своєю яскравою і трагічною історією. І журнал завжди з великим пієтетом ставився до історичних наукових матеріалів і розвідок наших фахівців.

Десяту позицію посіли публікації, що висвітлюють міжнародні взаємозв'язки бібліотек та їхнє співробітництво з благодійними фондами.

Статті, в яких журнал віддзеркалював основні найхарактерніші загальнотеоретичні засади і перспективи розбудови бібліотечної справи в країні, за кількістю посіли одинадцяте місце.

Не так, як нам би хотілося, розкривалася на шпальтах журналу розгалужена науково-методична та науково-дослідна діяльність бібліотек. Бракувало матеріалів, де б висвітлювалися як нагальні методичні завдання, так і шляхи вирішення більш узагальнених проблем науково-теоретичного рівня. Отже, лише 12 позиція.

На тринадцятій сходинці – матеріали, які висвітлюють державну політику розвитку бібліотечної галузі, організуючу і консультативну роль керівних органів у подальшому вдосконаленні роботи бібліотек країни на сучасних засадах.

Не набув широкого висвітлення зарубіжний досвід, і зовсім обмаль матеріалів було присвячено теоретичним проблемам сучасної каталогізації, сфері практичної аналітики, питанню створення і впровадження електронних інформаційно-пошукових систем.

Наведемо ще декілька цифр з нашої статистики. В середньому кожний номер журналу складається з 21 публікації.

За роки існування видання працівниками НПБ України (53 автори) підготовлено 134 статті. Тобто в середньому в кожному номері публікується по 5 матеріалів фахівців бібліотеки.

Фахівцями інших провідних бібліотек за цей же період підготовлено статей, відповідно:

Державна історична бібліотека – 7;

ДБ України для юнацтва – 12;

НБ України для дітей – 10;

Одеська державна наукова бібліотека

ім. М. Горького – 5;

Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Короленка – 2;

НБ України ім. В. Вернадського – 11;

Державна науково-педагогічна бібліотека ім. В. Сухомлинського – 7;

Державна наукова сільськогосподарська бібліотека – 5;

Державна наукова медична бібліотека – 1.

За географічним принципом кількість опублікованих матеріалів розподілилася таким чином: м. Київ – 14; АР Крим – 7; м. Севастополь – 3; Вінницька область – 7; Волинська – 3; Дніпропетровська – 31; Донецька – 23; Житомирська – 7; Закарпатська – 8; Запорізька – 8; Івано-Франківська – 5; Київська – 29; Кіровоградська – 21; Луганська – 20; Львівська – 13; Миколаївська – 24; Одеська – 5; Полтавська – 8; Рівненська – 26; Сумська – 5; Тернопільська – 12; Харківська – 13; Херсонська – 6; Хмельницька – 7; Черкаська – 8; Чернівецька – 6; Чернігівська область – 13.

Проте, щоби видання і далі відповідало реаліям професійного життя, було засобом спілкування, маємо чітко уявляти, чого вимагає від нас читач, яка вона – аудиторія журналу? І для мене – головного редактора „Бібліотечної планети”, його редколегії дуже важливо знати, як ставляться читачі до нашого журналу. Отже, потрібен постійний діалог, вміле використання якого зможе зробити таке спілкування плідним для всіх. Нашою метою є встановити, якою має бути “Бібліотечна планета” в 2005 році: наскільки

принципи змісту журналу, його рубрик, окремих публікацій відповідають сучасним професійним потребам українських бібліотекарів.

У цій ситуації коригувальним зворотним зв'язком могли б бути оперативні відгуки читачів на публікації. Тому просимо надсилати нам свої побажання, пропозиції, відверто висловлюючись про те, що подобається і не повинно бути втрачене, які теми, проблеми висвітлюються недостатньо, що треба зробити, аби журнал ще більше сприяв професійній консолідації, фаховому зростанню і безперервній освіті наших колег. Нам цікаво також знати, наскільки комфортно читати журнал, чи органічно взаємопов'язані заголовки, текст та ілюстрації. Чи допомагають ілюстрації зрозуміти зміст матеріалів, чи привертають вони увагу?

Редколегія журналу пропонує вашій увазі відповідне звернення (див. З с. обкл.). Сподіваємось, що воно знайде відгук серед науковців, фахівців бібліотек, читачів, які є прихильниками нашого часопису і готові до діалогу і співпраці.

Список використаної літератури

1. Руководство ИФЛА/ЮНЕСКО по развитию службы публичных библиотек. – СПб.: Изд-во Рос. нац. б-ки. – 2001. – С. 74.

2. Бібліотечна Україна в цифрах: Стат. зб. (2002-2003 рр.). – К., 2004.

ОФІЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ

КАБІNET МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 15 січня 2005 р. № 36

Київ

Про підвищення з 1 січня 2005 р.
посадових окладів (ставок заробітної плати) працівників
установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Підвищити з 1 січня 2005 р. на 10,5 відсотка посадові оклади (ставки заробітної плати) та ставки погодинної оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери, розміри яких затверджені постановами Кабінету Міністрів України, згідно з переліком, що додається.

2. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, Національній та галузевим академіям наук за погодженням з Міністерством праці та соціальної політики і Міністерством фінансів привести власні нормативно-правові акти з питань оплати праці працівників бюджетних установ, закладів та організацій, що належать до сфери їх управління (перебувають у їх віданні), у відповідність із цією постановою.

Виконуючий обов'язки Прем'єр-міністра України

М. АЗАРОВ